



SUHA MERMERCİ'NİN KİTAPLARININ KÜLTÜREL DEĞERLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Onur ER*

Geliş Tarihi: Nisan, 2017

Kabul Tarihi: Haziran, 2017

Öz

Bu araştırmanın amacı Suha MERMERCİ'nin *Kâinat Tiyatrosu* ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerini Tomalin ve Stempleski'nin (1993) sınıflandırmasına göre kültürel açıdan değerlendirmektir. Araştırmada Tomalin ve Stempleski'nin (1993) sınıflamasına eklemeler de yapılmıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada veriler doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde nitel analiz tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği için araştırmacılar arasındaki güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır ve .92 olarak bulunmuştur.

Araştırmada *Kâinat Tiyatrosu* adlı eserde tarihî eserler, atalara duyulan saygı, doğa sevgisi ve kadına verilen önem gibi kodlara ulaşılmıştır. *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserde ise Atatürk'ün sözleri, Bilge Kağan'ın sözleri, Cenap Şehabettin'in sözleri, doğa sevgisi ve Türk köylüsüne verilen önem gibi kodlar tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda *Kâinat Tiyatrosu* ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerde kültürün farklı boyutlarına ilişkin örnekler bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kültürel öğeler, değerler, nitel araştırma.

BEING EVALUATED THE BOOKS OF SUHA MERMERCİ IN TERMS OF CULTURAL VALUES

Abstract

The aim of this research is to evaluate the cultural items that are in *Kâinat Tiyatrosu* and *Türkiye Çığ Gibi Geliyor*. In this respect, *Kâinat Tiyatrosu* and *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* are examined in terms of Tomalin and Stempleski's (1993) classification of culture. In the research, additions are made to the classification of Tomin and Stempleski (1993). The data in this work that is a quality inquiry is collected by document analysis method. Content analysis of quality analysis methods is used for evaluating the data. The reliability coefficient among the researchers is calculated for the reliability of the inquiry and it is found as .92.

By analysing *Kâinat Tiyatrosu*'s texts in the inquiry, the codes such as historical monuments, respect to ancestors, nature love and the importance of women are attained. By analysing *Türkiye Çığ Gibi Geliyor*'s texts in the inquiry, the codes such as ise the words of Atatürk, the words of Bilge Kağan, the words of Cenap Şehabettin, nature love and the importance of Turkish peasant are attained. As a result of the inquiry, including the samples regarding to different dimensions of the culture in *Kâinat Tiyatrosu* and *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* are found out.

Keywords: Cultural items, values, nitel quality inquiry.

* Yrd. Doç. Dr.; Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, onurer1827@gmail.com.

Giriş:

İnsan yığınlarını millet yapan unsurlardan birisi olan kültür her toplum için çok değerlidir. Kültürün toplumla olan güçlü ilişkisi sayesinde kültürel öğeler geçmişten günümüze taşınmakta; aynı zamanda geleceğimizi de şekillendirmektedir. Şüphesiz kültürün günümüze taşınmasını sağlayan en önemli araç ise dildir. “Bir kültür varlığı sayılan sözcükler; ulusun inançları, gelenekleri, bireylerin kendi aralarındaki davranış ve ilişkileri, maddi ve manevi kültürü üzerinde fikir verebilmektedir” (Aksan, 2003: 67). Mao (2009) ve Kramsch (1993) kültürün dilin bir parçası olduğunu ve dilden bağımsız düşünülemediği üzerinde durmuştur.

Kültür durağan bir yapıda değildir. İnsanların değişmesini ve gelişmesini sağlar. İnsanın yaşadığı değişim ve gelişim ise ona kültürel bir kimlik kazandırır. “Bireyin bir toplumun kültürel değerleri ya da toplumsal özellikleri açısından bilinçlendirilmesi, onun bu değerlere ve özelliklere sorgusuzca sarılması anlamına gelmez. Aksine bunlar, kişiliği, dar kalıplı çerçevesinden çıkarıp onun daha evrensel bir yapı kazanmasını sağlar” (Bada, 2000: 100). Aynı zamanda kültürden kaynaklı değişim ve ilerleme toplumu da etkiler. İnsanlar çok zengin olabilirler, çok dil bilebilirler, çok çeşitli kültürleri görebilirler; ancak onlar kendi değerlerini korudukça ve gelecek kuşaklara taşıdıkça var olabilirler. Çağdaşlıkta bunu gerektirmektedir. “Bir kültürün sahip olduğu somut ya da soyut unsurlar insan varlığını diğeri kadar iyi duruma getirebilecek değilse, bu o kültürün diğeri kültür dünyasındaki eserlerin karşısına çıkabileceği üretilere sahip olmadığını gösterir” (Köktürk, 2006: 332).

Kültür ile insan arasında iç içe geçmiş bir ilişki bulunmaktadır (Qu, 2010). Bu ilişkiden dolayı kültürel öğeler insanın ortaya koyduğu veya anlamlandırdığı her şeyde bulunabilmektedir. Kültürü günümüze taşıyan ürünlerin başında ise yazılı eserler gelir. Bu yüzden en eski yazılı eserlerden günümüze değin yazılmış eserlerde birçok kültürel öğeye rastlamak mümkündür. C. Alyılmaz (2005) Türk dilinin geçmişini Orhun yazıtlarından 2-3 bin yıl daha öncesine kadar gittiğini ifade etmiştir.

“Milletimizin geçmişi derin olup köklü ve zengin bir kültürü vardır. Bu nedenle yazarlar, içinde yetiştiği ve onunla şekillendiği kültür unsurlarına yer vermeden eser oluşturamazlar...” (Buttanrı, 2007: 379). “Dillerin söz varlığından, bazı kavramlarla ilgili sözcüklerin fazlalığı, azlığı ya da bulunmamasından; kavramların algılanma biçimlerinden hareketle bir kültürü tasvir etmek mümkündür” (Mert, S. Alyılmaz, Bay ve Akbaba, 2009: 280).

Köktürk (2006: 7) kültürü “çok boyutlu, çok öznel ve tarihsel bir sürekliliğe sahip bir alan” olarak nitelendirmiştir. Güvenç’e (2007: 14) göre “bilimsel anlamda kültür, toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak, yaparak öğrendiği ve aktararak öğrettiği maddi ve manevi her

şeyden oluşan karmaşık bütündür.” Baykara (2001: 9) ise kültür için “bir halkın tarzı, yaşayışıdır” şeklinde bir tanım getirmiştir.

Tomalin ve Stempleski (1993: 5) kültürün öğelerini aşağıdaki şekil ile ifade etmiştir:



Şekil 1. Kültürün öğeleri (Tomalin ve Stempleski, 1993: 7)

Şekil 1’de görüldüğü gibi Tomalin ve Stempleski (1993) kültürü ürün, düşünce ve davranış olmak üzere üç boyuta ayırmıştır. Bu araştırmanın amacı da Suha MERMERCİ’nin *Kâinat Tiyatrosu ve Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerini Tomalin ve Stempleski’nin (1993) sınıflandırmasına göre kültürel açıdan değerlendirmektir. Günümüz yazarlarının eserlerinin kültürel açıdan incelenmesi, eserlerdeki kültürel öğelerin ortaya konması ve eserlerin kültürel yönlerinin tanıtılmasının alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Suha MERMERCİ de günümüzde Türkçeyi, Türk dilini ve Türk kültürünü ön plana çıkarmaya çalışan bir yazar ve şairdir. Yazarın eserlerindeki kültürel öğelerinin tespitinin Türk kültürünün devamlılığını göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- *Kâinat Tiyatrosu ve Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerde ürüne yönelik öğeler nelerdir?
- *Kâinat Tiyatrosu ve Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerde düşünceye yönelik öğeler nelerdir?

• *Kâinat Tiyatrosu ve Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerde davranışa yönelik öğeler nelerdir?

1. Suha MERMERCİ'nin Öz Geçmişi¹:

Suha MERMERCİ İstanbul'da dünyaya gelir. Ankara'nın tanınmış ailelerinden MERMERCİZADELER'den İhsan Bey ile ATTARZADELER'den Adile Hanım'ın ortanca oğullarıdır.



Foto 1: Suha MERMERCİ'ye Ait Bir Fotoğraf

Suha MERMERCİ, ilköğrenimini Moda İlkokulunda; ortaöğrenimini Saint George Avusturya Lisesinde; yükseköğrenimini ise İstanbul'da tamamlar.

¹ Bu bölüm *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* (1977) adlı eserin arka kapak sayfasında yer alan öz geçmişin düzenlenmiş hâlidir.

Türkiye'nin sosyal, siyasi ve iktisadi problemlerini farklı bir bakış açısıyla değerlendirmeyi benimseyen Suha MERMERCİ, özellikle “serbestlik, disiplin ve verimlilik” kavramları çerçevesinde, açık ekonomide millet sektörünün refaha ve gelişmeye açılan mantığını pratik boyutlarıyla ortaya koymayı dener. Bu çabaların ilk ürünleri *Kalkınmamızın Devamında Sihirsiz Değnekler* (1971), *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* (1977) isimli kitapları olur.

1993'te Cemal KUTAY, Suha MERMERCİ ile onun bütün görüşlerinin daha iyi değerlendirilmesine yardımcı olacak uzun bir söyleşi yapar ve bu söyleşiyi *Türkiye Meydan Sohbeti* başlığı ile kitaplaştırır. Bu çalışmayı Işıl ALATLI'nın yaptığı diğer bir söyleşi kitabı takip eder: *Neden Olmuyor Nasıl Oldurulabilir?* (1997).

Suha MERMERCİ, yıllardır ekonomide ve gelişmekte bilmece gibi duran meselelerin çözümlerinin zannedildiğinden çok çok kolay olduğu görüşünü taşır.

2. Yöntem:

2.1. Araştırmanın modeli:

Suha MERMERCİ'nin *Kâinat Tiyatrosu* ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerini kültürel açıdan değerlendirmek amacıyla tarama modelinde yapılan bu çalışma nitel araştırma kapsamına girmektedir. “Tarama modelleri geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2010: s. 77).

2.2. İncelenen eserler:

Kâinat Tiyatrosu ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserler bu araştırma kapsamında incelenmiştir. *Kâinat Tiyatrosu* adlı eserdeki yirmi dokuz şiir ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserdeki elli dört metin bu araştırmaya dâhil edilmiştir.

2.3. Verilerin toplanması ve analizi:

Araştırmada veriler, nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi ile toplanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187).

Araştırmada, güvenilirliğini sağlamak için, ulaşılan temalar altında yer verilen kodların söz konusu temaları temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla iki araştırmacının kodları ve temaları karşılaştırılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen verilerin güvenilirliğinin sağlanması için, Miles ve Huberman'ın (1994) “Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100” formülü kullanılmıştır. Araştırmacılar arasındaki güvenilirlik bu formül kullanılarak .92 olarak

bulunmuştur. İki araştırmacı arasında görüş ayrılıklarının olduğu kodlar üzerine tartışılarak bahsi geçen kodlar uygun temalar altına yerleştirilmiştir.

Araştırmada verilerin değerlendirilmesinde nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227).

3. Bulgular:

Bu bölümde *Kâinat Tiyatrosu* ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserlerde bulunan ürüne, düşünceye ve davranışa yönelik bulunan öğelere ait tema ve kodlar tablolar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 1.

İncelenen Eserlerde Ürüne Yönelik Tespit Edilen Kültürel Öğelerin Tema ve Kodlara Göre Dağılımı

İncelenen Eserler	Tema ve Kodlar
Kâinat Tiyatrosu	<p>Sanat Tarihî eserler</p> <p>Edebî Eserler Halikarnas Balıkcısı</p> <p>Edebiyat Atatürk’ün sözleri Bilge Kağan’ın sözleri Cenap ŞEHABETTİN’in sözleri Hamdullah Suphi TANRIÖVER’in sözleri Haşim İŞCAN’ın sözleri Mehmet Akif ERSOY’un sözleri Mehmet Emin YURDAKUL’un sözleri Musa Carullah BİGİ’nin sözleri Türk atasözleri Ziya GÖKALP’in sözleri Ziya Paşa’nın sözleri</p> <p>Ekonomi Tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi</p> <p>Mimari Şehirleşme</p> <p>Sanat Tarihî eserler</p> <p>Tarih Osmanlı Devlet’inde ekonomi</p>
Türkiye Çığ Gibi Geliyor	

Tablo 1’de görüldüğü üzere *Kâinat Tiyatrosu* adlı eserden sanat temasında tarihî eserler kodu çıkarılmıştır. Tarihî eserler kodunun çıkarıldığı Tarihten Çiçekler şiirine aşağıda yer verilmiştir:

Tarihten Çiçekler²

Hiç sarıldın mı?
Üç bin sene evvel
aşkla yaratılmış;
sütunlara, heykellere...

Masal masal üstünde,
Şehrin temellerine,
Yok olmuş sonsuz çiçeklerine,
Alev saçlı sevgililerine...

Fildişi nazenin mermer
kollar:
Rahiyası tarihinin;
kadim çiçekler uzatırlar,
üç bin sene evvelin

Hüzün doluyum sevgilim...
Masal dolu tarih çiçeğim....

Türkiye Çığ Gibi Geliyor adlı eserden edebî eserler temasında Halikarnas Balıkcısı koduna ulaşılmıştır. Edebiyat temasında Atatürk'ün sözleri, Bilge Kağan'ın sözleri, Cenap ŞEHABETTİN'in sözleri, Hamdullah Suphi TANRIÖVER'in sözleri, Haşim İŞCAN'ın sözleri, Mehmet Akif ERSOY'un sözleri, Mehmet Emin YURDAKUL'un sözleri, Musa Carullah BİĞİ'nin sözleri, Türk atasözleri, Ziya GÖKALP'in sözleri, Ziya Paşa'nın sözleri kodları belirlenmiştir. Ekonomi temasında tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi kodu çıkarılmıştır. Mimari temasında şehirleşme kodu çıkarılmıştır. Sanat temasında tarihî eserler kodu tespit edilmiştir. Tarih temasında ise Osmanlı Devlet'inde ekonomi koduna ulaşılmıştır. Edebiyat temasında ulaşılan Mehmet Akif ERSOY'un sözleri ve Cenap ŞEHABETTİN'in sözleri kodlarının çıkarıldığı örnek bölümler aşağıda sunulmuştur:

“Sahipsiz olan vatanın batması haktır. Sen sahip olursan memleket kurtulacaktır.”
Mehmet Akif ERSOY³

“Cesur ve doğru fikirler çok zaman, korkak ve yanlış alışılmışı rahatsız ettiği için konuşulmaz, fakat düşünülür.” Cenap ŞEHABETTİN⁴

Edebî eserler temasında ulaşılan Halikarnas Balıkcısı kodunun çıkarıldığı örnek bölüm aşağıda sunulmuştur:

“Bodrum'da her adımında, bir sanat harikasının bana kendine gel sesini duyar gibiydim...” Halikarnas Balıkcısı⁵

² MERMERCİ, S. (2014). *Kâinat Tiyatrosu*. İstanbul: Çatı Kitapları, s. 13

³ MERMERCİ, S. (1977). *Türkiye Çığ Gibi Geliyor*. Ankara: Orion, s. 30

⁴ MERMERCİ, S. (1977). *Türkiye Çığ Gibi Geliyor*. Ankara: Orion, s. 57

⁵ MERMERCİ, S. (1977). *Türkiye Çığ Gibi Geliyor*. Ankara: Orion, s. 52

Tablo 2.*İncelenen Eserlerde Düşünceye Yönelik Tespit Edilen Kültürel Ögelerin Tema ve Kodlara Göre Dağılımı*

İncelenen Eserler	Tema ve Kodlar
Kâinat Tiyatrosu	Değer Atalara duyulan saygı Doğa sevgisi Kadına verilen önem Tarihî eserlere verilen önem Vatan sevgisi
Türkiye Çığ Gibi Geliyor	Değer Doğa sevgisi Türk köylüsüne verilen önem İnanç İslamiyet'e yönelik unsurlar

Tablo 2'de görüldüğü üzere *Kâinat Tiyatrosu* adlı eserden değer temasında atalara duyulan saygı, doğa sevgisi, kadına saygı, tarihî eserlere verilen önem ve vatan sevgisi kodları çıkarılmıştır. Vatan sevgisi kodunun çıkarıldığı Öpsem Teker Teker başlıklı şiir şöyledir:

Öpsem Teker Teker⁶
Vatan ana!
Sana nereden tutunayım?
Bir ağaca sarılısam Toroslar'da,
Kadim buğday demetini kucaklasam Konya'da,
Kafkasya'da müzik olsam,
limon, portakal koparsam ağaçlardan...
En muhteşem hediyesi Tanrı'nın!
Sana nereden tutunayım?
Her ihtiyar zeytin ağacını öpsem teker teker
sana doyamıyorum...
Vatan ana...

Türkiye Çığ Gibi Geliyor adlı eserden değer temasında doğa sevgisi ve Türk köylüsüne verilen önem kodlarına ulaşılmıştır. İnanç temasında İslamiyet'e yönelik unsurlar kodu belirlenmiştir. İnanç temasında ulaşılan İslamiyet'e yönelik unsurlar kodunun çıkarıldığı örnek bölüm aşağıda sunulmuştur:

Manevi yapıyı bugünkü tezatlı, birbirinden tam kopmuş, başıboş hâlde bırakırsak, yakın gelecekte bir bölümümüz tam dinsiz, bir bölümümüz dinimizi yanlış kavramış, bir bölümümüz mutlak hurafeler içinde kendisine yön arayacak ve karşıt görüşler sebepsiz yere, birbirine düşman olacaktır. Hiç olmazsa birbirini anlamayacak ve haksız bulacaklardır... (Mermerci, 1977: 99).

Değer temasında ulaşılan doğa sevgisi kodunun çıkarıldığı örnek bölüm aşağıda sunulmuştur: “*Ormanların vatan serveti ve milletin de bu servetin sahibi olduğu anlaşılacaktır*” (Mermerci, 1977: 18).

⁶ MERMERCİ, S. (2014). *Kâinat Tiyatrosu*. İstanbul: Çatı Kitapları, s. 17

Tablo 3.*İncelenen Eserlerde Davranışa Yönelik Tespit Edilen Kültürel Ögelerin Tema ve Kodlara Göre Dağılımı*

İncelenen Eserler	Tema ve Kodlar
	Yazar Tarafından Anlamlandırılan Ögeler
Kâinat Tiyatrosu	Ayak Adası Sedra Adası
	Turizm
Türkiye Çığ Gibi Geliyor	Turizmin geliştirilmesi Gündelik Hayat Trafik Spor

Tablo 3'te görüldüğü üzere *Kâinat Tiyatrosu* adlı eserden yazar tarafından anlamlandırılan ögeler temasında tarihî eserler kodu çıkarılmıştır. Tarihî eserler kodunun çıkarıldığı Tarihten Çiçekler şiirine aşağıda yer verilmiştir:

Ayak Adası⁷
 Sonsuzluğun en sonunda sanki;
 Bu Ayak Adası Datçada'ki!
 Mitalogyadan katlanıp,
 Masallarla uçmuş sevgililerin
 Bu gece toplandığı yer sanki...
 Yıldızlar dökülmüş bu küçücük koya...
 Nasıl da sığınmış bütün kâinat buraya!
 Bir an! Yıldızlar mehtabı
 İlk bir rüzgâr...
 Ve kaçıverdiler!

Türkiye Çığ Gibi Geliyor adlı eserden turizm temasında doğa turizmin geliştirilmesi koduna ulaşılmıştır. Gündelik hayat temasında trafik ve spor kodları belirlenmiştir. Gündelik hayat temasında ulaşılan trafik kodunun çıkarıldığı örnek bölüm aşağıda sunulmuştur:

“Yol, Avrupa'nın en büyük kara parçasına sahip ülkemizin can damarıdır. Trafik, bu can damarında kanın işleyişine benzer. Milletlerarası trafik ahlâk ve geleneklerin yerleşmesi birkaç nesil sürer...” (Mermerci, 1977: 79).

Türkiye'de turistik değeri ve vasfı dünyaca malum Bodrum, Marmaris, Datça, Ürgüp, Alanya gibi 10-15 küçük şehirde mahallî mimari tarzı ile asla bağdaşmayan kaba, çirkin ve tabiatı bozan yapıların beherine 5-6 bin lira sarf ile dış görünüşleri (bir iki kemer bir parça ağaç ilavesi, beyaz kireç ile badanalama, pinoteksleme gibi) süsleme işlemlerine tabi tutulabilmelerine ilişkin işlerin yürütülmesi için, güzel sanatlarla ilgili şahıslardan küçük bir grup vazifelendirilmelidir (Mermerci, 1977: 71).

⁷ MERMERCİ, S. (2014). *Kâinat Tiyatrosu*. İstanbul: Çatı Kitapları, s. 11

Sonuç ve Öneriler:

Türkiye'nin güzide iş adamları arasında yer alan MERMERCİ ulusal derleniş, diriliş ve bilincin oluşmasında önemli rol oynayan ve toplumsal meseleleri dile getirip çözüm önerileri sunan değerli bir yazar ve şairdir. MERMERCİ'yi sanayici ve iş adamı kimliğinin ötesinde toplumsal duyarlılığı yansıtan yazar, şair ve aydın olarak gündemde tutan, değerlerden (Türk dili, Türk tarihi, Türk kültürü, Türk uygarlığı kısacası Türk yaşayış ve inancı) haberdar olması ve MERMERCİ'nin Türk milletinin kültür kodlarını ve dünya kültür mirasına katkılarını çok iyi bilmesidir.

MERMERCİ iş hayatında yakaladığı başarıyı ortaya koyduğu eserlere de yansıtır. Dünyayı ve Türkiye'yi çok iyi tanıyan, gezen, dolaşan, araştıran, inceleyen, üreten bir aydının gözüyle ve Türkçenin en saf ve yalın cümleleriyle eserlerin dikkatlere sunulması MERMERCİ'nin eserlerinin değerini daha da artırmaktadır. Genelde yabancı kültürlerle, dış dünyayla, ticaretle, sanayi ile iç içe olanlar kendi kültürlerine ve değerlerine karşı olumsuz bir tavır geliştirirler; ancak MERMERCİ'nin durumu böyle değildir. Kendisi Batı'yı tanıdıkça kendi değerlerinin kıymetini bilen ve bunlara sahip çıkılması gerektiğini düşünen bir bilince sahip tavrıyla eserlerini meydana getirir.

Bu araştırma Suha MERMERCİ tarafından yazılan *Kâinat Tiyatrosu* ve *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserler konu edinmektedir. Her iki eserde kültürün ürün, düşünce ve davranış boyutlarına ilişkin örnekler bulunmaktadır. Örnek olarak MERMERCİ'nin şahsiyetli kişiler (Bilge Kağan, Mustafa Kemal ATATÜRK, Necip Fazıl KISAKÜREK, Mehmet Emin YURDAKUL...) hakkında görüşlerini dile getirmesi ve onların sözlerine yer vermesi son derece ilgi çekici ve anlamlıdır. MERMERCİ'nin söz konusu eserlerde dili etkili bir şekilde kullanması sonucunda kültürel açıdan zengin bir içeriğe sahip iki eser meydana gelir. Böylece eserler kültürü gelecek nesillere aktarma özelliğine de sahip olur. "Toplumlar sahip oldukları kültürü, dil vasıtasıyla bugüne yaymakta ve geleceğe taşımaktadır. Dilin işlevlerinden biri, kültür aktarımını sağlamasıdır. Kültür aktarımı, bir millete ait kültürel özelliklerin yeni nesillere anlatılması, kavratılması ve benimsetilmesidir" (Melanlıoğlu, 2008: 65).

Kâinat Tiyatrosu adlı eserde sanat, değer ve yazar tarafından anlamlandırılan öğeler temalarına ulaşılmış ve bu temaların altına çeşitli kodlar yerleştirilmiştir. *Türkiye Çığ Gibi Geliyor* adlı eserde ise edebî eserler, edebiyat, ekonomi, sanat, tarih, değer, inanç, turizm ve gündelik hayat temaları belirlenmiştir. Eserlerin kültüre yönelik çeşitli öğeler barındırması değerlerini daha da artırmaktadır.

Bu tip eserlerden ders kitaplarına metinler seçilmesi özellikle Türkçe ve Türki Dili ve

Edebiyatı derslerini daha etkili bir hâle getirecektir. “Türkçe derslerini yavanlıktan kurtarmak için nitelikli metinlerin kullanılması, bu metinlerden hareketle dört temel beceriyi geliştirmeye ilişkin etkinliklerin yapılması, öğrenenlere Türk yazının tanıtılmasıyla Türkçe dersleri, Türk kültürünü ve yaşamını yansıtan kültürlerarası bir köprüye de dönüşecektir” (Candaş Karababa, 2009: 277).

Kaynaklar:

- AKSAN, D. (2003). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ALYILMAZ, C. (2005). *Orhun Yazıtlarının Bugünkü Durumu*. Ankara: Kurmay Yayınları.
- BADA, E. (2000). Culture in ELT. *Çukurova University Journal of Social Sciences*. 6(6), 100-110.
- BAYKARA, T. (2001). *Türk Kültür Tarihine Bakışlar*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- BUTTANRI, M. (2007). Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Tiyatro Eserlerinde Halk Kültürü Unsurları. *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 49, 313-328.
- CANDAŞ KARABABA, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- GÜVENÇ, B. (2007). *Kültürün Abc'si*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- KARASAR, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (21. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KÖKTÜRK, M. (2006). *Kültürün Dünyası Kültür Felsefesine Giriş*. Ankara: Hece Yayınları.
- KRAMSCH, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- MAO, W. (2009). Teaching Culture Within and Beyond Language. *English Language Teaching*, 2(4), 144-148.
- MELANLIOĞLU, D. (2008). Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretim Programları. *Eğitim ve Bilim*. 33(150), 64-73.
- MERMERCİ, S. (1977). *Türkiye Çığ Gibi Geliyor*. Ankara: Orion.
- MERMERCİ, S. (2014). *Kâinat Tiyatrosu*. İstanbul: Çatı Kitapları.
- MERT, O., ALYILMAZ, S., BAY, E. ve AKBABA, S. (2009). Orhun Yazıtlarındaki Toplumsal Değerlerin Öğretmen Adayları Tarafından Algılanma Düzeyi Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 279-287.
- MILES, M. B and HUBERMAN, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. London: Sage Publication.
- QU, Y. (2010). Culture Understanding in Foreign Language Teaching. *English Language Teaching*, 3(4), 58-61.
- TOMALIN, B. and STEMPLSKI, S. (1993). *Cultural Awareness*. Oxford: Oxford University Press.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.